

Første besøket fra Amerika (Arne Sivertsen)

En gang kom det en stor pakke med matvarer, som jeg tror Henry Jackson stod bak. Disse varene skulle deles mellom flere av slektningene hans. Jackson var i Norge like etter krigen, og han visste selvfølgelig at det var vanskelig å få tak i en hel rekke matvarer. Jeg tror han var på besøk i 1946, og det var mange forberedelser til det besøket. Hos oss ble det slaktet og bakt, og det ble ordnet med soveplasser til han og følget hans, for av en eller annen grunn trodde man at de skulle bo hos oss. Jeg regner med at Tine hadde skrevet og sagt mye om Jackson og besøket hans i Norge. De ble boende i Vedbakkan, og det var jo fint, for Einar hadde bodd i Amerika og snakket engelsk. Men jeg husker et langt dekket bord i stua vår og masse mennesker både fra Alvenes, Lakså og Nordfold, som spiste middag. Det var nok en svært spesiell begivenhet for besteforeldrene mine, som fikk så langveisfarende gjester. Som allerede nevnt var Henry Jackson inne i politikken og kom etter hvert til å gjøre seg sterkt gjeldende. Da han var i Kongressen og skulle velges igjen, hang det bilde av ham i flere hus i grenda. Mange år seinere var han med i kampen om å bli president, men måtte gi seg etter kort tid.

Henry Jackson og kone på besøk

Her må jeg fortelle en liten historie fra en gang Magnhild og jeg var på besøk i Seattle. Vi var på Pike Place, et handelssenter med stort fiskemarked, blomstermarked og en mengde små butikker av forskjellig slag. I et vindu i en av disse små butikkene var det pins med bilde av flere presidenter og av folk som hadde gjort seg bemerket på en eller annen måte. På en av disse pinsene fikk jeg se navnet Jackson men uten bilde. Da butikken åpnet, gikk vi inn, og jeg ville gjerne ha den pinsen som var interessant for meg. Jeg kunne selvfølgelig ikke la være å fortelle om grunnen. Da fikk vi høre at butikkeieren en gang hadde hatt en jobb i tollvesenet, var blitt beskyldt for å ha gjort noe ulovlig og hadde havnet i fengsel. Jackson, som var jurist, hadde fått høre om saken, hadde fått lese sakspapirene og skjønnet at her var det gjort en feil. Han fikk mannen frikjent. «He was a great man», sa han til oss. Da vi forlot butikken med pinsen i lomma, kommenterte mannen videre «That was a great opening of the day.»

En strøm av slektninger fra Amerika

Jackson var den første i en lang rekke av slektninger som kom på besøk fra Amerika. Særlig mange av bestemor Sofies søsken kom tilbake til Norge for kortere eller lengere tid. Bror Harald og kona Ingeborg slo seg ned i Hammerfall i Sørfold, der de overtok et lite gårdsbruk. De var i Norge et år og hadde med seg en av sønnene. De var ikke i Alvenes, men vi traff dem i Sulis. Så kom Otto med kona Dorothy og døtrene Dolores og Shirley, og de var hos oss ei uke. Jeg var i 8-års-alderen og var nok sjenert overfor de store jentene på 16 og 17 år. Alle tre damene satt mye i ytter-stua og broderte. Mens de var i Alvenes, kom også onkel Gunnar til oss. Vi var sju personer i huset fra før, så med fem gjester kan jeg tenke meg at det var travelt. Det var mange som skulle ha mat, og alt måtte lages heime. Den gang var det sjelden snakk om hel- og halvfabrikata, og fordi det ennå var rasjonering, kunne det være vanskelig å få tak i de mest nødvendige matvarene. Pappa hadde sitt arbeid å passe, men han var alltid flink til å delta i alt arbeid i huset.

Like etter at Otto og familien var reist tilbake til Amerika, dro mammas bror Gunnar etter dem til

USA. Mamma og Svein, som da var fire år, reiste til Sulis for å si adjø til ham. De hadde sikkert en ganske nervepirrende tur med bil over de islagte vatnene mellom Finneid og Sjønstå. Gunnar kom på Norges-besøk i 1956 og hadde fin bil med. Da han dro tilbake året etter, hadde han både kone og bil med til USA. I 1974 var Gunnar tilbake i Norge med kona Aud og barna David og Ingrid. Senere har noen av de unge vært på Norges-besøk.

Fra Los Angeles kom bestemors eldste bror Stener og hans kone Hilda. Stener var den av brødrene som bestemor var sterkest knyttet til. De to hadde det vanskelig da de var små og måtte klare seg mye alene. Stener var døvstum og hadde nok opplevd mye vanskelig, men han ble skomaker og hadde visst forretning senere. Da han reiste til Amerika som ung mann, møtte han sin Hilda på båten. Hun var svensk, også på vei til det løfterike landet.

Pappa, Svein og jeg var ute og arbeidet med slåtta da Stener kom for å snakke med oss morgenen etter at de var kommet. Han og pappa prøvde å snakke sammen, men det gikk ikke så bra. Da dro Stener opp ei lita notisbok og en blyant fra lommen og gav det til pappa. Slik var det nok ofte når han ville prate med noen. Han likte å være med på sjøen mens Hilda fant seg til rette i huset. Det var greit for henne som snakket svensk og ikke hadde problemer med språket. Stener tok opp film som han viste da de var tilbake i Norge mange år seinere. Den var visst morsom og viste bl.a. Svein og meg som smågutter, men den filmen har ikke jeg sett.

Bestemors brødre Marius og Harald var også på besøk i Alvenes. De hadde med seg konene sine, Lina og Ingeborg. Lina var tysk, og når Marius var ute og fisket og hun var heime bare med mamma og bestemor, hadde hun det vanskelig og tok til tårene fordi hun ikke kunne snakke norsk og savnet Marius. Dette syntes mamma var trist, så hun fant på at de skulle pynte seg litt, ta på seg penklær og spasere på veien. Da ble stemningen straks lettere og situasjonen var reddet.

Marius, mamma, Svein, bestemor Sofie og Arne (forfatteren)

Ingeborg, som var fra Karmøy, hadde det enklere. Jeg tror hun var glad i å prate og var kanskje en person som lettere fant seg til rette. Hennes bror Gabriel var gift med bestemors søster Olga. Jeg tror ikke Olga var tilbake i Norge, men Gabriel var i hvert fall og besøkte mamma da hun bodde på Fauske.

Søster Petra var et helt år i Norge. Bortsett fra noen småturer når hun besøkte slektninger, bl.a. oss i Folda, bodde hun sammen med bestemor på Fauske. En av Petras sønner var i Norge samtidig med henne, og han var også i Alvenes. Han var psykolog eller psykiatriker. Han forsvant i USA, det var visst ingen som visste hvor det ble av ham.

Bestefar Ludviks bror Hans fra Gig Harbor i Washington, besøkte oss en vinter. Han kom gående i djup snø fra Nordfold. Jeg tror han var i Norge omtrent midt på 50-tallet. Hans hadde bondegård og ganske mye skog, men som ung innvandrere i USA hadde han hatt mange jobber før han fikk anledning til å kjøpe land. Bl.a. hadde han kjørt skoleunger med hest og innebygd slede og satt selv

på skolebenken mens han ventet på at ungene skulle heim igjen. På den måten lærte han seg engelsk. Han fortsatte å reise til Norge mange ganger helt til han var over 90 år. Da var han hos søskenene sine i Mørsvik og elsket å være ute og fiske. Han var med på et slektstreff på Kobbelv kro i 1986.

Marie og Amandus

Tine og Louis

Bestefar Edwards bror, også han het Hans, var på Norges-besøk på 50-tallet. Da han en gang fikk servert norske pannekaker, fikk vi høre om de amerikanske pannekakene. Det var nok noe ganske annet enn de norske. I det hele tatt fikk vi vel inntrykk av at det meste i Amerika var stort og flott sammenlignet med norske forhold. Hans var svær til å prate, men bare vent til Tine kommer, sa Hans, hun er mye verre, og det fikk vi jammen erfare.

Tine var virkelig ikke «skåren for tungebåndet». Fra alle de interessante brevene hun skrev skjønnte vi at hun var glad i å fortelle og hadde mye hun ville gjøre oss delaktig i. Pappa møtte opp med blomsterbukett på flyplassen i Bodø for å ta i mot henne. På lokalbåten til Folda pratet Tine til hun sovnet, og jeg tror at pappa, som selv kunne snakke i vei, fikk bakoversveis. Men da får vi huske på tidsforskjellen mellom Norge og USA, noe vi ikke tenkte på den gang.

Tine var aktiv. Hun laget mat, og jeg syntes det var rart da hun serverte gelé med frukt som salat, for det brukte vi som dessert. Tine likte å pynte seg, varierte øredobber og andre smykker, farget håret blått slik vi kjenner det fra eldre amerikanske damer. Hun stod på kjøkkenet og strøk en haug

Marie hekler

med blomstrete sommerkjoler og brukte hatt når hun kledte seg for å gå ut. Tine hadde bodd i Amerika i 50 år før hun kom tilbake på besøk, og hun snakket norsk som de gjorde i Folda i gamle dager.

Marie var også bestefars søster, men hun var stille, og brevene fra henne kom sjelden og fortalte ikke så mye. Marie kom aldri tilbake til Norge, men hennes datter Anna og mannen Ben besøkte oss første gang en vinter ved juletider. Jeg husker ikke året, men jeg tror det var da huset til Arnt Kristensen brant ned. Anna kunne litt norsk, men hun var ei stillfarende dame, som ikke sa så mye. Ben var laksefisker, og når han ikke fisket laks, strikket han lusekofter. Senere har Anna og Ben vært tilbake sammen med en av Maries sønner og hans kone.

Anna, Ben og Marie

Jeg er ikke sikker på at jeg husker alle Amerika-gjestene vi hadde da jeg var barn og ungdom. Noen kom da jeg var flyttet heimefra, og noen kom flere ganger. Henry Jackson var tilbake i Alvenes to ganger og da med

helikopter, så han var nok den som ble lagt mest merke til. Slektningene våre som dro til Amerika, stiftet familie og fikk mange barn, unntatt en av Edvards brødre som døde der borte i ung alder. Så å si gjennom hele 1900-tallet kom det brev og bilder som fortalte om hvordan de levde på andre sida av Atlanterhavet, og de bodde spredt nesten fra kyst til kyst, i staten New York, i Illinois, Washington og California og kanskje i flere andre stater.

---- * ----

Denne teksten, som har noen avsnitt av nokså privat karakter, er skrevet til mine barn og barnebarn. Men fordi noen mener at innholdet kan ha interesse for folk utenfor familien, syns jeg det er greit at den tas med på Alvenes-sida.